1338 (1922) İLKÖĞRETİM TÜRKÇE DERSİ PROGRAMI

Dr. Ahmet BALCI*

ÖZ: Bu çalışmanın amacı Cumhuriyet öncesinde hazırlanan 1338 (1922) tarihli ilköğretim Türkçe ders programını incelemektir. Programlar eğitim sürecindeki önemli unsurlardan biridir. Dersler için hazırlanan programlar amaç, yöntem, eğitim ortamı, öğrenme-öğretme süreci, ölçme ve değerlendirme gibi pek çok özelliği içerir. Türkiye'de Cumhuriyet döneminde ilköğretim Türkçe dersi için hazırlanan ilk program 1924 tarihlidir. Bu süreçte son olarak 2005 yılında ilköğretimin birinci ve ikinci kademesi için yeni programlar hazırlanmıştır. 1338 (1922) ilköğretim Türkçe programı büyük oranda konu başlıklarının sıralandığı, ayrıntıya yer verilmeyen bir program niteliğindedir. Konu başlıkları incelendiğinde özellikle dil bilgisi konularının daha ayrıntılı bir şekilde sıralandığı görülmektedir. 1338 (1922) yılında hazırlanan bu programda ilköğretim süresi yedi yıldır. Programdaki konular da bu süre dikkate alınarak düzenlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim, Türkçe Öğretimi, Program, Türkçe Öğretim Programı

1338 (1922) Primary Education Turkish Language Teaching Curriculum

ABSTRACT: The purpose of this study is to analyze the primary education Turkish language teaching curriculum which had been established in pre-republic period and had been dated as 1338 (1922). The Curricula are one of the significant elements within education process. The Curricula which are established for courses embody many various characteristics such as the purpose, method, educational environment, teaching-learning process, testing, measurement and evaluation. In Turkey, the first curriculum that had been provided in the Republican period was for the primary education for Turkish language teaching, dated as 1924. In the process of providing curricula, the last product was formed for the first and second stages of primary education. Turkish language teaching curriculum that had been produced in 1338 (1922) for primary education had been basically the list of sequenced subject matter headlines without any further detail. When the subject headings are

* Mustafa Kemal Üni. Eğit Fak. Türkçe Eğit. Böl. abalci@mku.edu.tr

analyzed, what can be noticed is that the grammatical matters are given in an organized and in debt details. The primary education term was seven years for this curriculum established in the date of In the curriculum that had been produced for Turkish language teaching in 1338 (1922) covered a program of seven years since the primary education had been for seven years in those days .

Key Words: Primary education, Turkish language teaching, Curriculum, Turkish language Teaching Curriculum

1. Giriş

Eğitim sürecindeki pek çok bileşenden biri olan programlar, belirlenen amaçlara ulaşmayı sağlayan önemli araçlardan biridir. Program Türkçe Sözlükte; "1. Belirli kartlara ve düzene göre yapılmasına öngörülen işlemler bütünü, izlence. 2. Yapılacak bir işin bölümlerini, bölümlerin sırasını ve zamanını gösteren tasarı." olarak tanımlanır (TDK 2005). Program ve öğretim programı kavramlarını genelde "okul programı" terimi altında değerlendiren Öncül (2000: 814) ise şu tanımı yapar: "Bir okulun ders dışı çalışmalarını da kapsayan tüm programıdır. Bunda ders ve etkinliklerin türleri ve sırası belirtilmiştir. Ara sıra belli bir dersin programı ile ekanlamda kullanılır."

Türkiye'de eğitim sürecinde kullanılan programların farklı dönemlerde "müfredat programı, eğitim programı, öğretim programı" gibi terimlerle adlandırıldıkları görülmektedir. Bu durum kavram kargaşasını da beraberinde getirmiştir (Özbay 1997: 34). Programların başlıklarında kullanılan ifadelerle içeriklerinin uyuşmadığını görmek mümkündür. Örneğin başlığında "eğitim programı" ifadesi bulunan 1981 programında hem eğitim hem de öğretim programının özelliklerine rastlamak mümkündür. Bu karışıklığı engellemek adına 2005 yılında hazırlanan yeni ilköğretim programlarında "öğretim programı" ifadesinin kullanıldığı görülmektedir.

Genel anlamıyla öğretim programı öğretmen, konular, eğitim ortamları, yöntem, teknik, fizikî imkânlar, ders araçları, ölçme ve değerlendirme gibi unsurları kapsar (Özbay 2006: 15). Ayrıca programlarda hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme ögeleri arasında dinamik bir ilişki bütünü olduğu kabul edilmektedir (Demirel 2006: 5).

Programın hazırlanma sürecinde ihtiyaç analizi, içerik düzenlemesi ve değerlendirme sürecine dikkat etmek gerekir (Bilen 2006: 33). Hedef davranışları belirleme ve öğrenme-öğretme strateji, kuram, yöntem ve tekniklerin tespit edilmesi de önemlidir (Sönmez 2007). Ancak her program gerek bilimsel yenilikler gerekse toplumsal değişiklerle yenilenmeye muhtaçtır. Gelişme ve ilerlemeler programlarda da kendini gösterir. Türkçenin bir program dâhilinde öğretimi süreci özellikle Tanzimat dö-

nemi ile birlikte başlamıştır. Tanzimat yıllarına kadar bugünkü ilköğretim okullarının karşılığı olan sıbyan mektepleri için ortak belirlenmiş bir programından söz etmek güçtür (Şahbaz 2005: 20-23). Tanzimat sonrasında 1847 tarihinde "Etfâlin Talim ve Tedris ve Terbiyelerini Ne Veçhile Eylemeleri Lâzım Geleceğine Dair Sıbyan Mekâtibi Hâceleri Efendilere İşa Olunacak Talimatla Türkçenin ilkokuma ve yazma süreci açıklanmaya çalışılır (Akyüz 2001: 145-148). İlerleyen yıllarla birlikte farklı eğitim kademelerinde Türkçe öğretiminin nasıl yapılacağına dair düzenlemelere yer verilmiştir. İlköğretim için cumhuriyet döneminde 1924 yılında hazırlanmaya başlanan Türkçe dersi öğretim programlarının sonuncusu 2005 yılında uygulanmaya başlanmıştır (Temizyürek-Balcı 2006). Cumhuriyet öncesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetince hazırlanan ilköğretim Türkçe dersi öğretim programı ise 1338 (1922) tarihini taşımaktadır. Program, genel niteliği itibariyle konu başlıklarına değinilen bir çerçeve program özelliği göstermektedir.

2. 1338 İlköğretim Türkçe Dersi Müfredat Programı

Cumhuriyetin ilanından önce Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti Maarif Vekâleti tarafından yayınlanan 1338 tarihli "İptidâi, Orta Tedrisat Mektepleri Müfredat Programı" içerisinde Türkçe dersi müfredatına da yer verilmiştir.

Giriş bölümündeki açıklamalarda, programda eksiklikler bulunabileceği ve bunların uygulama sürecinde görülecek eksikliklerle giderilebileceği belirtilmektedir. Ayrıca programa uygun ders kitaplarının yazılmasının önemine de dikkat çekilmiştir:

> *"Bu program senelerle geçirilen tecrübelerin, hayat-ı tedristeki mesainin, tetkikat-ı ilmiyenin mahsulü olduğu halde, dest-i beşerden çıkan her şey gibi birtakım nevâkısa da haiz olabilir; fakat bu nevâkıs, mümkün olduğu kadar azdır, bundan başka tecrübe, tatbik sahasında miktarları, dereceleri daha iyi taayyün eder ve tashih olunur.*
>
> *Bugün mevcut olan ders kitapları bu yeni tarz mekteplerde de okutulabilir; fakat sene-i âtiye için bu yeni programlara göre talebe ve muallimlere mahsus kitapların yazılması hususunun şimdiden müsabakaya vazı lazım gelir.*
>
> *Şâyân-ı dikkattir ki elde mevcut olan kitapların yüzde doksanı talim ve terbiye ile bilfiil ve bilkuvve meşgul olanların elinden çıkmamıştır; bu münasebetle de yeni kitapların müsabaka ile erbâb-ı ihtisasa yazdırılması zaruret kesb etmektedir."* (Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti Umûr-ı Maarif Vekâleti, 1338: 8)

Türkçe derslerinin yedi senelik bir planlamayla öğretimine yer veren bu programın ilk yılında 15 saatlik bir ders süresi ayrılmış ve ilk üç ayda elifbanın öğretilmesi istenmiştir. Elifbanın öğretilmesi sürecinde okuma ve yazma çalışmalarıyla ilkokuma ve yazma sürecinin tamamlanması istenmiştir. Ayrıca ilk sınıftan itibaren konuşma eğitimi çalışmalarına da başlanacaktır. İkinci sınıfta da benzer şekilde okuma çalışmalarına devam edilmesi istenmiştir. Ders süresi ikinci sınıfta haftada 10 ders saatine, üçüncü sınıfta 7 ders saatine; üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı sınıfta 6 ders saatine düşmektedir. Yedinci sınıfta ise Türkçe dersi haftada 3 ders saati olacaktır.

Program üçüncü yıldan itibaren inşâ, imlâ, manzume ezberi, sarf ve nahiv, inşâ gibi alt başlıklarla bölümlere ayrılmıştır. İnşâ başlığı altında okuma eğitimi çalışmaları için üçüncü sınıftan itibaren sesli okuma çalışmalarıyla birlikte anlatma çalışmalarına da yer verilmesi istenmiştir. Böylece öğrencilerin ifade becerileri geliştirilirken okuduklarının anlama düzeyleri de kontrol edilmiş olacaktır. Okuma çalışmaları esnasında karşılaşılan yeni kelimelerin öğretiminde ise sık tekrarlara yer verilecektir. Dördüncü sınıftan itibaren bu çalışmalara devam edilecek ve edebî kıymeti olan eserlerin de sınıfta telaffuzuna dikkat edilerek okunacaktır. Beşinci ve altıncı sınıflarda inşâ çalışmalarına inşâ, sarf ve nahivle birlikte 5 ders saati ayrılmış ve bu çalışmaların birlikte yürütülmesi istenmiştir. Yedinci sınıfta inşâ çalışmaları inşâ-i edebiyeye başlığı altında haftada iki ders saatidir. Bu sınıfta, lisedeki edebiyat eğitimi öncesinde öğrencilerin edebiyat zevklerini geliştirecek Âşık Paşa'dan Tanzimat dönemine kadar olan süreçteki nitelikli örnekler yazdırılacak ve tahlil edilecektir.

Okuma çalışmalarının çoğunlukla sesli okuma ile örneklendiği bu programda yeni kelimelerin öğretilmesi, okumada telaffuza dikkat edilmesi gibi unsurların öne çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Okuduğunu anlama sürecine ilişkin vurgunun çok fazla bulunmadığı bu programda özellikle üçüncü sınıfta anlatma çalışmalarıyla bu sürecin kontrol edilmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır. Son sınıftaki edebî ürünlerin okunmasının istenmesi ise çoğunlukla edebiyat eğitimine hazırlık niteliğindedir. Ayrıca beşinci ve altıncı sınıflarda haftada 6 saatlik sürenin 5 saatinin inşâ, sarf ve nahve ayrılmasıve bu ders konularının birlikte işlenmesi istenmiştir.

İlk iki sınıfta okuma çalışmaları ile birlikte yürütülmesi istenen inşâ eğitimi üçüncü ve dördüncü sınıfta imlâ başlığı altında değerlendirilmiştir. Ancak buradaki yazma eğitimi başlıktan da anlaşılacağı üzere çoğunlukla yazmanın imla boyutu ile ilgilidir. Bugünkü anlamda bir yazma eğitiminden ilk dört sınıfta söz etmek mümkün değildir. Beşinci ve altıncı sınıfta yazma eğitimi için inşâ başlığı altında bir ders saatinin ayrılmasıistenmiştir. Bu sınıflarda ayrıntılı bir eğitim sürecinden

bahsedilmese de ñtasvir ve hikâye yazmaò çalışmalarınınò yapılmasınınò istendiği görülmektedir. Son sınıfta yazma çalışmalarına haftada bir saat yer verilecektir. Bu sınıfta önceki yıllara ek olarak nesre çevirme çalışmalarıve günlük hayatta kullanılabilecek resmi yazışma kurallarınınò öğretimi istenmektedir.

Öğrencilere dilin edebî niteliğini ve güzel örneklerini öğretmeyi amaçlayan ezber çalışmalarına ikinci sınıfta bakılanmaktadır. Ancak başlıbaşına bir bakış olarak üçüncü sınıfta ñManzume Ezberiò bölümüyle hece ölçüsüyle yazılmış kısa ñahlâki ve millî manzumelerinò ezberletebileceği açıklanmaktadır. Bu çalışmalar dördüncü sınıfta ñmanzum ve mensurò parçalarla devam edecektir.

Programın üçüncü sınıftan itibaren başlıklara ayrılarak verilen bölümler içinde en ayrıntılı kısmı ñsarf ve nahivò başlığını taşıyan bölümler oluşturmaktadır. Üçüncü sınıfta isimler ve fiiller konusuyla başlayan dil bilgisi konularıilerleyen sınıflarda kelime türleri, cümle ve bazı Arapça-Farsça kuralların öğretimiyle sürmektedir. Dil bilgisi konularına ilişkin yapılan açıklamalar sadece konu başlıklarının verilmesiyle sınırlıdır. Konularının işlenme süreci hakkında bir değerlendirmede bulunulmamıştır.

Yukarıda kısaca değerlendirilen programın tam metni aşağıdaki şekildedir:

> ***ñTÜRKÇE DERSLERİ***
>
> *Birinci Sene* *Haftada 15 Ders*
>
> *İlk üç ay zarfında elifbanın öğretilmesi temin olunduktan sonra talebenin Türkçe ibareyi her kelimenin telaffuzunu tam eda etmek şartıyla okuyabilmesi için kıraate ehemmiyet verilecektir. Bununla beraber çocuk okuyabildiği kelimeleri de mümkün olduğu kadar okunaklı bir surette yazmaya alıştırılacaktır. Kitabın yüzünden istinsahlar yaptırılır. Senenin sonlarına doğru çocukların artık pek alışık oldukları kelimelerden ibareler dahi ezber yazdırılabilir. Duvar levhalarıvarsa onların üzerinde muntazam konuşma temrinleri yapılır.*
>
> *İkinci Sene* *Haftada 10 Ders*
>
> *Bu sınıfta kıraate devam edilir. Yine kelimeleri doğru okumak cihetine nazarı dikkate alınır. Çocukların alışmadığı kelimeler varsa onlar tavzih olunur. Talebenin okuduğu ibarelerden intihab olunacak bazı ufak parçalar bir kere daha layıkıyla okutulduktan sonra imlâ ettirilir. Kıraat içinde ufak manzumeler ezberlettirilebilir.*
>
> *Üçüncü Sene* *Haftada 7 Ders*
>
> *Kıraat - Kelimeleri doğru telaffuz etmek şartıyla kıraate devam edilmekle beraber bu sınıftan itibaren tefhîmî kıraate de başlamak, çocuk-*

lara okuduklarē parçalarē meâlen ifade ettirmek lazēmdēr. Şimdiye kadar görmedikleri lügatlere tesadüf edilirse bunlar da muhtelif, müteaddit temrinler dâhilinde tekrar tekrar gösterilecek, söyletilecektir.

Şifâhî - Okuduklarē bir ibareyi tekrar okuttuktan sonra ezber yazdērmalarēdēr.

Manzûme Ezberi - Hece vezniyle yazēlmış küçük ahlâkî, millî manzumeler ezberlettirilebilir.

Sarf - Kērâat kitabēndaki kelimelerle isim, ism-i cins, müfred, cemʿ; fiil: mâzî, hâl, istikbal; emir sigalarē, müsbet, istifham, menfi halleri, madde-i asliyye. Mastar: Hafîf, sakîl. Zamir: şahsî, fiilî, nisbî, izâfî. Türkçe terkib-i izâfî.

Şifâhî - Küçük küçük ibareler, fēkralar yazdērēlacaktēr.

Dördüncü Sene Haftada 6 Ders

Kērâat - Mihaniki, tefhimî kērâate devam. Bediî kērâat: Anlamlarē kolay edebî parçalarēn (manzum, mensur) sese verilecek kēymetler ve sēnēflarla okunmasē, yeni lügatler temrini.

Şifâhî - Daima okunan fēkralarēn imlasē

Manzume: Manzum, mensur güzel parçalar ezberlettirilecektir.

Sarf ve Nahiv: Şekil: Şekm-i cins, ism-i has, müfred, cemʿ, izafet tekrar edilecektir.

Fiil: Mâzî, muzâriʿ, hâl, istikbâl, emir, menfiyye, vücûbî, iltizâmî sigalarē

Mastar: Hafîf, sakîl, aslî, ism-i mastar, hâsē-ē mastar.

Sēfat: Vasfiyye, taʿyiniyye, sēfatlarēn mevsufu, mevsufsuz sēfatlar.

Edatlar, cümleler hakkēnda muhtasaran fikirler verilecektir.

(Şeyhülislâm, umûr-ē menfiyye, mevki-i iktidar, nazar-ē dikkat) gibi terkipler (mürekkeb isimler) klişe olarak gösterilecektir.

Şifâhî: Basit fēkralar, küçük mektuplar yazdērēlacaktēr.

Beşinci Sene Haftada 6 Ders

(1) ders tahrir: Tabîi tasvirler, tevsîʿ, küçük hikâyeler.

(5) ders kērâat, ezber, sarf ve nahiv. (Ezber ve sarf ve nahiv kērâatle birlikte gösterilecektir.)

Lisanlarēn taksimi (muhtasar malumat). Türkçenin Arabî ve Farisî ile sûret-i ihtilâtē hakkēnda umumi malumat.

Kelimenin envâē: Şekim, ism-i cins, ism-i hâss, mürekkeb isimler. Müzekker, müennes, müfred, cemʿ. Ahvâl-i isim. Türkçe izâfet, sēfat, mevsûf. Semâî, kēyasi ve mürekkeb sēfatlar. Sēfatlarēn diğer taksimi. Sēfatlarēn

cemâ'at. Türkçe terkip tavsifi. Zamir ve envâı Edevât ve envâı Nida. - Masdar ve envâı Fiil, fâil, mefûl. Müteaddî, lâzım. Maklûm, meçhul. Mutâvaat, müşâreket. Zaman. Madde-i asliye. Sîga. Müsbet, menfî, istifham. - Muzâri', hâl, mâzî-i şuhûdi, mâzî-i naklî, istikbâl, emir, mürekkeb zamanlar. Cümle, müsnedün-ileyh. Tahlîl-i sarfî.

Altıncı Sene Haftada 6 Ders

(1) ders tahrir (beşinci sınıftan aynalar).

(5) ders kıraat, sarf ve nahiv, ezber. (Ezber ve sarf ve nahiv kıraatle birlikte gösterilecektir.)

Lisanların sûret-i teşekkülü hakkında muhtasar malûmât. Türkçede aheng-i telaffuz. Savâit (?) ve savâmat (?). İşkâl, envâı Müzekker, müennes (Arabî ve Farisî), müfred, cem' (Trükçe, Arapça, Acemce). Terkîb-i izâfiler (Arabî ve Farisî). Sıfatlarda mutabakat ve teânîs. - Zamir ve envâı, merci', lisanımızda müstamel Arabî ve Farisî zamâir.

Bu mebahisin nihayetinde Arabî kelimelerden ism-i mevsûf, sıfat-ı müşebbehe, sıyag-ı mübalağa, ism-i tafdîl, ism-i tasgîr, ism-i mensûb, ism-i zaman, ism-i mekân, ism-i âlet vezinleri ve mevzûnları

Farisî kelimelerden mürekkeb isimler, mürekkeb sıfatlar (vasf-ı terkibi). Edevât. - Fiil, fi'l-i hamlî ve cevherî, fi'l-i munsarif ve gayr-ı munsarif, fâil, mefûl. Mefûlün sarîh, mefûlün gayr-ı sarîh ve envâı Ma'rife ve nekre. - Fiillerin mefûllerine nazaran taksimi: Müteaddî, lâzım. Kıyasen teşekkilleri, şâzzlar. - Fiillerin fâillerine nazaran taksimi: Maklûm, meçhul, kıyasen teşekkilleri. Nâib-i fâil. Mutâvaat ve müşâreket. - Zaman: Ezmine-i basîte ve mürekkebe. Madde-i asliye. Sîga ve envâı, müsbet, menfî, istifham, fiil cevherinin tasrîfi. Sîga-i ihbâriyye, hikâye, rivayet, iltizâmiyye, şartiyye, emriyye, vücûbiyye, ferâ'iyye, rabtiyye, müsbet, menfi, istifham şekilleri. Yardımcı fiiller, mürekkeb fiiller, fiillerden isim ve sıfat teşkili, isim ve sıfatlardan fiil teşkili.

Mütemmemât cümle: Temyîz, hâl, zarf. Mastar ve envâı Edevât ve envâı Nidâ ve envâı

Bu mebâhisin nihayetinde Arabî mastar, envâı ve evzânı, ism-i fâil ve ism-i mefûl, vezin ve mevzûnları, Farisî mastarlar hakkında muhtasar malumat.

Cümle, kaziyye ve envâı Cümlenin erkânı Müsned, müsnedün-ileyh, fiil-i hamlî ve cevherînin mevkii. Müsnedün-ileyhin terki, müsnedin terki. Basit, mürekkeb, mütemmimli, mütemmimsiz müsnedler ve müsnedün-ileyhler, cümle-i mu'tarıza, müselsel cümleler, mütetâbbi' cümleler. Tahlil: Tahlil-i sarfî ve nahvî, tahlil-i mantaki. Usûl-i tenkit.

Yedinci Sene Haftada 3 Ders

İşki ders kıraat-i edebiye: Talebenin zevk-i edebîsini temin edecek eserler okutulacaktır. Bu arada Âşık Paşa'dan Tanzimat devrine kadar en vâzıh ve maruf âsâr-ı edebiye yazdırılarak tahlil ve izah olunacaktır.

Bir ders tahrir: Tevsiâ, hikâye, nesre tahvil, edebî mevzular. Bu arada resmî kitabetin hayat-ı ameliye ile alakadar kısımları hakkında kifahî, muhtasar malumat ve vazifeler verilecektir.» (Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti Umûr-ı Maarif Vekâleti, 1338: 27-33)

3. Sonuç

Cumhuriyetin ilanından önce Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti döneminde hazırlanan 1338 (1922) tarihli ilköğretim Türkçe dersi programı büyük oranda kısaca konu başlıklarının sıralandığı bir taslak metin görünümündedir. Programın bu şekliyle günümüz program geliştirme anlayışından oldukça uzak olduğunu söylemek mümkündür.

Konu başlıklarının özellikle dil bilgisi konularında ayrıntılı bir şekilde sıralandığı bu programda diğer dil becerilerine (okuma, konuşma, yazma ve dinleme) aynı oranda yer verilmemiştir.

Çağdaş eğitim sürecinde bir öğretim programında olması beklenen hedefler, etkinlikler, içerik düzenlemesi, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirmeye ilişkin açıklamaları burada görmek mümkün değildir. Ancak her programın bir sonraki aşamada geliştirilerek yenilendiği gerçeği dikkünüldüğünde bu eksiklikleri dönemin program hazırlama anlayışıyla açıklamak mümkündür. 1338 (1922) tarihli bu program Türkçe dersi öğretim programları içinde ilk örnekler arasında yer almaktadır.

KAYNAKÇA

AKYÜZ, Yahya (2001), *Başlangıçtan 2001'e Türk Eğitim Tarihi*, 8. Baskı, Alfa Basım Yayım, İstanbul.

BİLEN, Mürüvvet (2006), *Plandan Uygulamaya Öğretim*, 7. Baskı, Anı Yayıncılık, Ankara.

DEMİREL, Özcan (2006), *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*, 9. Baskı, PegemA Yayıncılık, Ankara.

ÖNCÜL, Remzi (2000), *Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.

ÖZBAY, Murat (1997), "Türkçe Öğretiminde Programın Önemi", *Çağdaş Eğitim*, 22 (232), 34-35.

ÖZBAY, Murat (2006), *Özel Öğretim Yöntemleri I*, 1. Baskı, Öncü Kitap, Ankara.

SÖNMEZ, Veysel (2007), *Program Geliştirmede Öğretmen Elkitabı*, 13. Baskı, Anı Yayıncılık, Ankara.

ŞAHBAZ, Namık Kemal (2005). *Tanzimat'tan Cumhuriyet'in İlk Yıllarına Kadar (1839-1928) Türkiye'de İlkokuma ve Yazma Öğretimi*, (Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi), Ankara.

TEMİZYÜREK, Fahri-Balcı, Ahmet (2006), *Cumhuriyet Dönemi İlköğretim Okullarında Türkçe Programları*, 1. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

TDK (2005). *Türkçe Sözlük*, 10. Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti Umûr-ı Maarif Vekâleti (1338), *İlk, Orta Tedrisat Mektepleri Müfredat Programı*, Ankara.

Copyright of Journal of Türklük Bilimi Arastirmalari is the property of Turkluk Bilimi Arastirmalari Dergisi and its content may not be copied or emailed to multiple sites or posted to a listserv without the copyright holder's express written permission. However, users may print, download, or email articles for individual use.